

REPUBLIKA SLOVENIJA

INFORMACIJSKI
POOBLAŠČENEC

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 230 9730

www.ip-rs.si

gp.ip@ip-rs.si

Številka: 007-65/2023/10

Datum: 6. 11. 2023

Ministrstvo za finance
gp.mf@gov.si

ZADEVA: Predlog Zakona o obnovi, razvoju in zagotavljanju finančnih sredstev – MNENJE

ZVEZA: vaš e-dopis prejet dne 27. 10. 2023 ter priloženo gradivo

Spoštovani,

na podlagi vašega zaprosila, 3. točke prvega odstavka 55. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2) ter 57. člena Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba) v nadaljevanju posredujemo mnenje Informacijskega pooblaščenca (IP) k prejetemu Predlogu Zakona o obnovi, razvoju in zagotavljanju finančnih sredstev (predlog zakona), ki se nanaša na določitev ukrepov za vzpostavitev mehanizmov za obnovo in razvoj ter spremljajočih preventivnih protipoplavnih in proti plazovnih ukrepov ter zagotavljanje virov za njihovo izvedbo ter izvedbo ukrepov po ZOPNN-F in ZIUOPZP zaradi zagotavljanja obnove in razvoja na območjih, ki so jih prizadele poplave in zemeljski plazovi z dne 4. avgusta 2023.

Kot ugotavlja IP, bi se na vprašanja varstva osebnih podatkov lahko nanašali 25., 32., 33., 46., 52., 53., 54., 58., 72., 83., 96., 98., 99., 102., 109., 129., 130., 131., 132., 145. in 147. člen, pri čemer gre v določenih primerih deloma za obdelavo osebnih podatkov fizičnih oseb deloma pa za obdelavo podatkov o poslovnih subjektih.

IP dokončne presoje obstoja pravnih podlag za posamezne obdelave na podlagi predloga zakona v mnenju in zgolj na podlagi prejetega gradiva ne more izvesti, saj je to naloga in odgovornost predlagatelja (in v končni fazi upravljavca), zato glede na določbe posameznih členov, ki predvidevajo urejanje obdelav osebnih podatkov s podzakonskimi akti (npr. 25., 54., 98., 102., 109. člen) uvodoma poudarjamo, da mora biti glede na 38. člen Ustave vsaka obdelava osebnih podatkov primarno opredeljena z zakonom in ne podzakonskim aktom. Dodatno izpostavljamo, da **mora upravljavec ob zbiranju osebnih podatkov že na podlagi same Splošne uredbe poskrbeti za informiranje posameznikov o obdelavi osebnih podatkov v skladu s 13. (oz. 14.) členom Splošne uredbe**, pri čemer so omejitve dopustne zgolj pod pogoji iz 23. člena Splošne uredbe.

Prav tako predlog zakona v različnih vidikih (npr. 25., 46., 96., 108. in 109. člen) ne zadosti v celoti zahtevam 2. odstavka 6. člena ZVOP-2 glede vsebin, ki jih mora določati zakon v primerih, ko obdelava osebnih podatkov v javnem sektorju in v zasebnem sektorju poteka zaradi izvajanja zakonske obveznosti, javnega interesa ali izvajanja javne oblasti v primerih iz točk c) in e) 1. odstavka ter 2. in 3. odstavka 6. člena Splošne uredbe (bodisi ni določen namen, niso jasno določene vrste podatkov, ni določen rok hrambe bodisi napotuje na ureditev teh vsebin s podzakonskim aktom). V zvezi s 25. in 46. členom opozarjamo tudi na obveznosti predlagatelja po 24. in 87. členu ZVOP-2 glede predhodne izdelave ocene učinkov, še posebej v primeru povezovanja zbirk iz 87. člena.

K 25. členu

Predlagano besedilo 25. člena predloga zakona naj bi se glasilo:

»25. člen

(pridobivanje podatkov od Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje)

(1) Ne glede na drugi odstavek 51. člen ZUPJS lahko ministrstvo, pristojno za socialne zadeve, in centri za socialno delo od Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje brezplačno in prednostno pridobivajo podatke o oceni škode na kmetijskih pridelkih in na stvareh po naravnih nesrečah. Podatki se pošiljajo na način, kot se dogovorijo ministrstvo, centri in Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje.

(2) Ministrstvo in centri za socialno delo lahko podatke iz prejšnjega odstavka pridobivajo le za namen ugotavljanja in odločanja o višini škode po poplavih in plazovih, ki so se zgodili v avgustu 2023. Po obdelavi se podatki uničijo po petih letih.«.

Kot izhaja iz obrazložitve, naj bi centri za socialno delo pri dodeljevanju izredne denarne socialne pomoči po ZIUOPZP, kjer je treba ugotoviti škodo in njeno višino po poplavih in plazovih, zaradi čim večje razbremenitve strank in centrov za socialno delo pridobivali osebne podatke prek spletne aplikacije AJDA. Ministrstvo, pristojno za socialne zadeve, bo te podatke, kot navajate, potrebovalo pri morebitnih pritožbah zoper odločbe centrov za socialno delo.

IP ugotavlja, da ni razbrati razloga, zakaj zakon (po vzoru ZUPJS) ne določa vsebin iz drugega odstavka 6. člena ZVOP-2 (torej nabora podatkov in vira podatkov ter posameznikov, na katere se ti podatki nanašajo – sklepamo, da na osebe, ki so vložile zahtevek za dodelitev pomoči). Opozarjamo, da se s podzakonskimi akti lahko urejajo zgolj tehnično izvedbene podrobnosti, vsebina obdelav pa mora biti opredeljena z zakonom.

K 46. členu

Predlog zakona določa, da Eko sklad osebne podatke iz evidence naravnih nesreč, vpisanih v aplikacijo AJDA pridobiva na podlagi imena in priimka ali EMŠO. Opozarjamo, da z vidika načela točnosti in ažurnosti pogosto zgolj ime in priimek ne pomenita enolične identifikacije.

K 129. členu

Predlagano besedilo 129. člena predloga zakona naj bi se glasilo:

»129. člen

(javna objava podatkov o izplačanih sredstvih in prejemnikih)

(1) Da se zagotovi preglednost porabe javnih finančnih sredstev, se v obsegu in na način, določen s tem členom, javno objavijo podatki o porabi javnih finančnih sredstev, če njihova poraba temelji na tem zakonu, ZIUOPZP ali poglavju prehodnih določb ZOPNN-F, ki ureja interventne ukrepe po poplavih in zemeljskih plazovih v avgustu 2023. Za porabo sredstev v skladu s tem členom se štejejo tudi neunovčene garancije in jamstva.

(2) Izplačevalci sredstev ter odločevalci o danih garancijah in jamstvih glede porabe javnih finančnih sredstev iz prejšnjega odstavka v treh mesecih po izplačilu sredstev, v primeru garancij in jamstev pa po dokončnosti odločitve o dodelitvi, vladni službi, pristojni za obnovo, pošljejo naslednje podatke o prejemnikih sredstev, garancij in jamstev (v nadaljnjem besedilu: upravičeni prejemniki pomoči):

- 1. glede fizičnih oseb, kadar upravičeni prejemnik pomoči te ni prejel zaradi opravljanja dejavnosti iz 2. točke tega odstavka:*
 - osebno ime,*
 - kraj prebivališča, ulica in hišna številka,*
 - znesek izplačanih javnofinančnih sredstev ter znesek neunovčenih že veljavnih individualnih garancij ali jamstev v breme javnih sredstev iz prejšnjega odstavka,*
 - navedbo izplačevalca oziroma odločevalca o dodelitvi garancije ali jamstva;*
- 2. glede fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe, fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost kot samostojni poklic po posebnih predpisih, ter nosilcev kmetijskih gospodarstev:*
 - osebno ime nosilca dejavnosti ter označbo dejavnosti, kadar je ta na voljo,*
 - naslov opravljanja dejavnosti, kadar ta ni na voljo, pa kraj prebivališča nosilca dejavnosti, brez ulice in hišne številke,*
 - matično številko poslovnega subjekta, identifikacijsko številko kmetijskega gospodarstva ali drugo enoznačno identifikacijsko številko, povezano z opravljanjem dejavnosti,*

- znesek izplačanih javnofinančnih sredstev ter znesek neunovčenih že veljavnih individualnih garancij ali jamstev v breme javnih sredstev iz prejšnjega odstavka,
- navedbo izplačevalca oziroma odločevalca o dodelitvi garancije ali jamstva;
- 3. glede prejemnikov pravnih oseb javnega in zasebnega prava, razen občin in ožjih delov občin:
 - firmo, ime oziroma naziv,
 - poslovni naslov oziroma naslov sedeža,
 - matično številko, če obstaja,
 - znesek izplačanih javnofinančnih sredstev ter znesek neunovčenih že veljavnih individualnih garancij ali jamstev v breme javnih sredstev iz prejšnjega odstavka,
 - navedbo izplačevalca oziroma odločevalca o dodelitvi garancije ali jamstva;
- 4. glede občin ter ožjih delov občin:
 - ime občine oziroma ime ožjega dela občine in občine, v kateri se ožji del občine nahaja,
 - naslov sedeža občine oziroma ožjega dela občine,
 - matično številko, če obstaja,
 - znesek izplačanih javnofinančnih sredstev ter znesek neunovčenih že veljavnih individualnih garancij ali jamstev v breme javnih sredstev iz prejšnjega odstavka,
 - navedbo izplačevalca oziroma odločevalca o dodelitvi garancije ali jamstva.

(3) Za izplačevalca sredstev iz prejšnjega odstavka se štejejo tudi humanitarne organizacije, ki izplačajo sredstva, prejeta iz proračuna Republike Slovenije za namen izvajanja odprave posledic poplav in plazov na katerikoli pravni podlagi. Humanitarne organizacije za ta izplačana sredstva pošljejo podatke o prejemnikih iz prejšnjega odstavka vladni službi, pristojni za obnovo, na enak način kot drugi izplačevalci.

(4) Vladna služba, pristojna za obnovo, vsaj enkrat mesečno objavi posodobljen skupni seznam upravičenih prejemnikov pomoči, ki ga pripravi na podlagi prejetih podatkov iz drugega in tretjega odstavka tega člena. Skupni seznam vsebuje vse podatke iz drugega in tretjega odstavka.

(5) V primeru osebnih podatkov iz 1. točke drugega odstavka tega člena se objavljeni podatki posodobijo brez odlašanja, če je posodobitev objave posledica upravičene zahteve za dopolnitev ali popravek v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov.

(6) Podatki o dodeljenih sredstvih upravičenim prejemnikom pomoči iz drugega in tretjega odstavka tega člena so za upravičene prejemnike pomoči objavljeni do 31. decembra 2028. Podatki o dodeljenih jamstvih in garancijah so za upravičene prejemnike pomoči objavljeni do 31. decembra 2028, če je trajanje garancije ali jamstva daljše od 31. decembra 2028, pa do konca trajanja garancije ali jamstva. Podatki o unovčenih jamstvih in garancijah so za upravičene prejemnike pomoči objavljeni do 31. decembra 2028, če je garancija ali jamstvo unovčena po 31. decembru 2028, pa eno leto po unovčenju. Podatek o unovčenju jamstva oziroma garancije se objavi pri izplačilih pomoči ter ustrezno zniža pri dodeljenih jamstvih ali garancijah.

(7) Podatke o upravičenih prejemnikih pomoči zbirajo in hranijo upravljalci podatkov, ki so odgovorni tudi za njihovo točnost, posodobljenost ter sporočanje posodobitev za potrebe objave, ter vladna služba, pristojna za obnovo. Upravljalec podatkov je vsak izplačevalec sredstev ter odločevalec o danih garancijah in jamstvih glede porabe javnih finančnih sredstev iz prvega odstavka tega člena, ki odloča o dodelitvi sredstev, garancij ali jamstev.

(8) Izplačevalci sredstev ter odločevalci o danih garancijah in jamstvih iz drugega in tretjega odstavka tega člena upravičene prejemnike pomoči pred izplačilom sredstev oziroma odločitvijo o dodelitvi garancije ali jamstva seznani z javno objavo podatkov o izplačanih sredstvih in prejemnikih v skladu s tem členom in njihovimi pravicami v zvezi z varstvom osebnih podatkov.«.

IP v zvezi z naborem osebnih podatkov, ki bodo predmet javne objave izpostavlja, da z vidika načela sorazmernosti, ni videti razlogov za objavo celotnega naslova prebivališča fizičnih oseb, namen transparentnosti bi namreč moral biti dosežen že z objavo imena in priimka ter kraja brez točnega podatka o ulici in hišni številki. Zgolj razlog, da obstajajo posamezni primeri oseb z istim imenom in priimkom, ne more upravičiti posega v zasebnost vseh (pri čemer ni nemogoče, da osebi z istim imenom in priimkom bivata na istem naslovu). Ni sporno, da bi se ti osebni podatki posredovali vladni službi, če ta osebne podatke potrebuje iz kakega utemeljenega razloga (namen mora biti naveden v zakonu). Za njihovo objavo pa IP ne razbere utemeljenega razloga z vidika nujnosti, potrebnosti in učinkovitosti takšnega posega v zasebnost. Pri tem gre za tehtanje obeh pravic, v primeru katerega, če za to ni utemeljenega razloga (ki ga IP iz pojasnil ne razbere), ni dopustno prekomerno omejiti ene pravice (pravice do varstva osebnih podatkov) na račun druge (pravice do svobode izražanja in prejemanja informacij ter s tem povezane transparentnosti porabe javnih sredstev). IP zato ocenjuje, da bi bilo treba določbo v predlagani smeri dopolniti in črtati obveznost objave celotnega naslova.

Prav tako pa opozarjamo, da je nejasna določba 7. odstavek, ki se nanaša na določitev upravljavcev posameznih zbirk, saj iz nje ni razvidno, kateri upravljavci so odgovorni za posamezne elemente obdelave. V vlogi upravljavca so namreč v različnih delih tako izplačevalci sredstev ter odločevalci o danih garancijah in jamstvih kot tudi vladna služba, pristojna za obnovo. Zato predlagamo, da določbo v tem delu dopolnite in z uporabo konkretnih pojmov jasno določite, kateri subjekt je odgovoren za kateri element obveznosti po Splošni uredb. Tako npr. posamezni izplačevalci sredstev ter odločevalci o danih garancijah in jamstvih najverjetneje zbirajo in obdelujejo osebne podatke v zvezi z s postopki odločanja o izplačilih oz. o garancijah in jamstvih, o katerih odločajo ter v tem delu oz. za te osebne podatke tudi odgovarjajo za točnost, posodobljenost ter sporočanje posodobitev za potrebe objave in nosijo odgovornosti upravljavca po predpisih o varstvu podatkov. Vladna služba pa najverjetneje zbira in obdeluje osebne podatke na podlagi tega člena zgolj za namen objave in v tem delu nosi odgovornosti upravljavca po predpisih o varstvu podatkov. To je pomembno zlasti z vidika razmejitev odgovornosti med vsemi subjekti ter določitev postopkov za uveljavljanje pravic posameznikov (npr. kateri subjekt odloča o zahtevku posameznika za seznanitev z lastnimi osebnimi podatki, kateri subjekt poskrbi za popravek netočnega podatka, kateri subjekt je v posameznih fazah odgovoren za ukrepe varovanja osebnih podatkov ipd.).

Hvala za sodelovanje in lep pozdrav,

Mojca Prelesnik, univ. dipl. prav.,
informacijska pooblaščenka

Pripravila:
Alenka Jerše, univ. dipl. prav.
namestnica informacijske pooblaščenke